

De Eraut

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124).

Zondag 9 Augustus 1896. N°. 972.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f 1.20. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent. Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau te Amsterdam. Advertentie: van 1 tot 6 regels 30 Cent; voor elke regel meer 15 Cent. Aanvragen en vermelding van afleveringen en Verlang van Vereenigingen 10 Ct. p. regel.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertentie aan den Uitgever J. A. WORMSER; Bureau N. Z. Voorburgwal 44, te Amsterdam. Inzendingen die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uren worden ontvangen kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

„En slijpt de sneede niet“.

Indien hij het ijs heeft stomp gemaakt, en hij slijpt de sneede niet, dan moet hij meerder kracht te werk stellen; maar de wijsheid is een uitsluitende zaak, om iets recht te maken. (Pred. 10:10).

De instrumenten, die God zelf rechtstreeks aanleijt zijn altoos scherp.

Eer Hij in toorn zijn zwaard tegen den zondaar keert, wordt dat zwaard „getwet“ (Ps. 7:13). Met name van het instrument der Woords heet het, dat het Word Gods „scherpsnijdend“ is (Hebr. 4:12). Zelfs de Christus, van wien we leeren zullen, hoe hij „zachtmoedig is en nederig van harte“, betuigt reeds bij Jesaja: „De Heere heeft mij gemaakt als een scherp zwaard“ (49:2). En op Pathmos ziet Johannes den verheerlijkt Heiland met „een tweesnijdend scherp zwaard“, uit zijnen mond uitgaande.

Dit scherpe in Gods daden, waar de Schrift zoo telkens nadruk op legt, is in het vroom besef der Christenheid nog weinig opgenomen.

Veeleer wordt het „scherpe“ door dat vroom besef nog veelal uitgesloten. En voor zoover het „achte“ tegen het „scherpe“ overstaat, wordt het „achte“ in de voorstelling van Hem, die immers de Liefde zelf is, verkozene.

Wel betwist men niet, dat Jezus vreeselijke dingen gezegd heeft van het binden van een molensteen om den nek en het werpen in de diepte der zee. Het denkbeeld van een „onuitblusselijk vuur“ snijdt wie het in duist denken door merg en been. En ook is het moeilijk „scherpe“ woorden te vinden dan het „weet“ u op twee u volgend, waarmee Jezus de Pharizeers uit die dagen tot in het bloed hun harten wondde. Maar dat scherpe hoort men dan aan, zonder het in zijn beeld van den Heiland op te nemen, en volhardt er in, om zich dat heilig beeld te vormen eeniglijk uit de zachte trekken zijner ontfermende liefde.

Toch is en blijft dit vals. Of kunt ge, moogt ge dan den Christus van zijn Kruis scheiden? En nu is er iets „scherp“ dan het Kruis van Golgotha, toen alle pijl van Gods toorn den Christus diep, tot in het merg zijner ziele, drong?

Toch is die weerzin, die zich in het vroom besef tegen het „scherpe“ keert, wel te verstaan.

Niet het „scherpe“, maar het „misbruik“ van het „scherpe“, heeft hier schuld aan.

Immers er is ook een „zandig“ „scherp-zijn“.

„Geslepen“ en „slijpt“ één van zin, want alleen het „getwete“ zwaard, alleen het „geslepen“ is „scherp“. Maar dat „geslepen“ zijn is zondig, als het instrument van list en sluweheid wordt. En ook dat „scherp-zijn“ is een zonde der lippen, „als het wonden doet, en niet middel tot uitsnijding van het kwaad of tot genezing van het kranke is“.

Maar dit zondige in het „scherpe“ teelt nieuwe zonde, indien het de vroomheid verlost en verleidt, om wat „scherp“ is op zichzelf te wraken, en in het „botte“ heil te zoeken.

Evenals bij elk misbruik, geldt ook hier de regel, dat het gebruik van misbruik

moet ontgaan worden, opdat het recht gebruik weer heilig voor God werke.

Wat u te doen staat is dus niet, dat ge een „ongewet“ zwaard zult hanteeren, of snijden zult met een mes, waarvan de sneede „ongeslepen“ bleef.

Integendeel, in Pred. 10:10 wordt het afgekeurd, zoo ge het ijs stomp laat, en verzuimt de sneede te slijpen.

Bij alle werk dat u is aanbevolen, en bij alle woord, dat u te spreken tot taak is gesteld, blijft de eisch gelden, dat de sneede van uw instrument geslepen zal zijn.

Alleen ge zult er nooit de zonde van uw hart in mengen.

Dan toch is de pijl dien ge op den hoeg legt, niet slechts „scherp“, maar „vergiftigd“.

Maar bovendien dat geslepen zijn op de sneede, dat snijdend „scherp“, strekt veel verder dan het gebruik van uw woord. Het doet minstens evenzeer op alle gebruik, dat ge te maken hebt van de „krachten“, die u zijn toebedacht en bij het uitvoeren van elke levensstaak.

Voor wat wij reë noemen, spreken de Engelschen van „sharp“ of „scherp“, en bedoelen daarmee iemand, die reë voor zijn taak, en van zessen klaar voor zijn arbeid, niet sukkel en zoowat knoeit, maar solide, degelijk en flink in al zijn werk optreedt, er den vollen eisch aan geeft, en het aflevert zoo volmond als het af te leveren is.

Eerst zoo nu komt die eisch van het „scherp-zijn“, tot zijn Schriftuurlijk recht. „Gij zelf zijt dat eerst stompe ijszer, dat haarsje op de sneede geslepen moet worden, om geschikt en gereed te zijn voor alle taak en allen arbeid, waartoe God u roept“.

De bijl, waarmee gehouden zal worden, mag niet warm zijn. Het mes waarmee gesneden zal worden, mag niet ongliggen. Het zwaard, waarmee geslagen zal worden, mag niet bot zijn.

Waar dit zoo is, is het een gebrek. Een gebrek dat in wat God zelf rechtstreeks doet, nooit voorkomt.

Alle instrument Gods is bereid. Zijn Woord is gelouterd zevenmaal. En daarom werkt alle instrument, dat God zelf rechtstreeks aanwendt, altoos volkomen zuiver.

En hieruit nu vloeit ook voor u de eisch voort, dat ook gij, in al uw roeping om instrument Gods te wezen, als het beste zwaard zoo zuiver geveegd, en zuiverlijk, „scherp geslepen“ op de sneede zult zijn.

De Prediker zegt: „Indien iemands ijszer stomp is, en hij slijpt de sneede niet, zoo moet hij meerder kracht te werk stellen.“ Zoo loopt dus dat „niet-scherp“ op de sneede zijn uit op „krachtverspilling“.

Wie als beeldhouwer geen dwaas is, neemt er eerst den tijd van af, om zijn bijtel terdege te scherp, en dan vlot de arbeid, en vliegen de schijfers schier vanzelf van het marmer af. Maar de onwijze beeldhouwer, die tegen dat slijpen opzet, slaat zich met zijn stompen bijtel moe op het marmerblok, en het beeld, dat hij wil uithouwen, mislukt.

En zoo nu vergaat het een ieder, die in zijn bedrijf, in zijn beroep, in zijn ambt, in zijn huisgezin, bij de opvoeding zijner kinderen, kortom voor heel zijn levensstaak, als een „stomp instrument“ staat, en verzuimd zich voor die levensstaak terdege op de sneede te slijpen.

Dan zijt ge voor die levensstaak ongeschikt. Dan moet gij „dise“ slagen met het houwdeel doen, waar een ander met „een slag“, en dan nog veel beter gereed komt.

Dan wordt heel uw optreden in de wereld één sukkel, één tobben, eindloze afmatting, een altoos achter anderen aankomen, half werk met dubbele vermoedens doen, waar wie op de sneede zuiver geslepen is, heel werk levert, en nog frisch voor u staat, als de arbeid is voleind.

Van veel belijders van den Christus hoort men niet zelden, dat ze niet vooruitkomen, soms zelfs dat ze achteruitgaan; en ontkend mag niet, dat de kinderen der wereld het op meer dan één terrein hun afwinnen.

Dit kan nu zeker daaraan liggen, dat veel practijken, die er bij de kinderen der wereld meêr door kunnen, voor hen verboden terrein zijn.

Maar hoever we dit ook trekken, toch blijft er bij veel Christenen maar al te veel over, waarop het woord van den Prediker toepasselijk is: „Ze slijpen de sneede niet“.

Dit is in hoofdzaak daaraan te wijten, dat ze de „wereldsche dingen“ te weinig ernstig opnamen, en zich al te licht inbeelden, dat vroomheid in het heilige veel tekortkoning in de dingen des aardschen levens vergoedt.

Een valsche mystiek, tegen heel de Schrift ingaande, inbeelding, die voorbij ziet, hoe een belijder van Jezus ook in het aardsche een werktuig in Gods hand en tot zijn eere moet zijn.

Echte mystiek zag daarom nooit voorbij, hoe het onze plicht en roeping is, om ook in de zienlijke dingen geen talent, hoe gering ook, te begraven, maar elk talent op den hoogsten woeker te zetten.

Just daarin lag dan ook oudtijds het verschil tusschen de echte Gereformeerden, en de dolende Christenen, dat al wie Calvinist was, ook zijn aardsche levensstaak als een „Goddelijk beroep“ opvatte, en, om de eere Gods, niet dulden kon, dat een kind der wereld hem den loef afstak.

Op zee, op het slagveld, op het kantoor, in den winkel, in het studeervertrek, zoowel als in huiskamer en keuken kwamen ze beter beslagen dan anderen ten tijde, en wisten ze het in „scherpe“ van blik en oordeel, van anderen te winnen.

Alleen het mes dat „scherp“ is, en daarom snijdt, is voor zijn taak berekend. En zoo ook zijt gij eerst berekend voor de taak, die u is toevertrouwd, indien ge niet maar half tastend naar den wand voortbott, maar met „scherp oog“ en uw taak helder in denkend, de sneede van uw kracht slijpt bij elken arbeid, dien gij ter hand neemt.

Dat geldt in het zienlijke, maar evenzo in de ongeziene werken des geestes. Studie zonder methode is op de sneede bot. Opvoeding naar grill en inval, zonder leidende gedachte, stomp af. Een catechisatie, op de gis af en zonder vast plan, kan niet opleiden. Een predikatie, waarvan de sneede niet geslepen is, om in het hart in te dringen, is verspilling van kracht.

Ja, zelfs op uw eigen geestelijk leven is geheel diezelfde les van toepassing.

Wie bidt, zonder zich voor de kunst van het bidden te bekwaamen, vervalt in lippenwerk, waar de ziel bij inslaapt. Wie zijn eigen geestelijk karakter niet opzettelijk

vormt en insnijdt, komt in den geestelijken loop niet vooruit. Wie zijn tijd niet indeelt, maar zich gaan laat, zooals de gaande en komende man hem afleiden, verspeelt zijn leven. Wie aan alle goede dingen meê wil doen, zonder keus en onderscheid, breekt met de ééne hand af wat hij met de andere opbouwt. Ja zelfs wie het geld, dat hij ten over wil brengen, uitrekt aan elke geopende hand, legt het niet op het altaar, maar werpt het weg.

Dat alles is in geestelijken zin het paard met u laten weglopen, in plaats dat gij als ruiter het paard met den teugel sturen zoudt.

Salomo heeft daarom al zulk gedachte-loos voortstompelen op den weg des levens gebrandmerkt als een dwaasheid, die den zot, maar niet Gods kind betaamt, en ons als wijsheid niet het kerven met het botte mes, maar het krachtig insnijden met het „scherp geslepen“ staal gepredikt.

Officiële Berichten.

Met verkorting uit het Kerkblad van 31 Juli 1896.

AGENDUM VOOR DE SYNODE

„De Gereformeerde kerken in Nederland“, te Middelburg 1896.

Deze Synode zal geopend worden op Dinsdag den 11den Augustus, 's morgens 9 uur, in het Kerkgebouw Lange Delft. Des avonds te voren — Maandagavond ten half acht ure — zal een Openbare Bidstond worden gehouden in de Noorderkerk, waarbij Prof. Dr. A. KUYPER zal voorgaan.

(Slet).

Q. ACTA EN TOEZENDING RAPPORTEN.

De Provinciale Synode van Groningen, den prijs der Handelingen of Acta der Algemeene Synode van 1895 te hoog achtende, wenscht, dat deze in het vervolg voor den van ouds bekenden prijs verkrijgbaar zullen worden gesteld.

De Provinciale Synode van Friesland stelt aan de Gener. Synode voor, dat voortaan aan iedere kerk een present-exemplaar der Synodale Acta worden toegezonden.

De Prov. Synode van Drenthe stelt voor te besluiten, dat elke kerk een exemplaar van de Acta der Generale Synode ontvangt.

De Provinciale Synode van Gelderland verzoekt de Gener. Synode, de Acta door haar uit te geven, zoo goedkoop mogelijk te stellen, en iedereen kerkeraad der Geref. kerken in Nederland een present-exemplaar te doen toekomen.

R. ARCHIEF.

Rapport van de Archief-bewarende kerk Amsterdam B.

Na het afdraken van het Agendum is nog ingekomen:

a. Verslag en Rekening van Deputaten voor de algemeene Kas der Hulpbehoevende kerken. (Vallende onder rubriek P.)

b. Een schrijven van den Heer J. F. Stüer over de 3de Doopvraag. (Vallende onder rubriek C.)

c. Protest van den Kerkeraad der Geref. kerk van Oudshoorn tegen de beslissing der Prov. Synode van Z.-Holland, inzake voor te stellen wijziging van de Algemeene bepalingen Syn. 1895, No. 1, alin. 3. (Vallende onder de letters F en M.)

Verder gelieve degenen, die het gedrukt Agendum ontvingen, op bladz. 10 onder letter F, regel 13 van boven aldus te lezen: „welke voorstellen tot wijziging van de Algemeene bepalingen der Classis Zutphen naar niet door de Prov. Synode van Gelderland ter doezending“.

Men schrappe voorts op Pag. 20 het cijfer 1 bij M. Grensregeling en verandere op bladz. 24 bovenaan de letter Q in P.

J. D. v. d. VELDEN.

(Met verkorting uit het Kerkblad van 7 Augustus).

Deputaten voor de Correspondentie met de Hooge Overheid.

In aansluiting aan het bericht in Het Kerkblad van 3 Jan. j.l. wordt aan de Gereformeerde kerken kennis gegeven, dat op de lijst van de Gereformeerde kerken in Nederland bij de Hooge Overheid zijn:

778 de Geref. kerk te Schiermonnikoog, Classis Dokkum;

780 „ „ „ te Giessen en Rijswijk, Classis Almkerk;

782 „ „ „ te Ankeveen, Classis Amsterdam;

783 „ „ „ te Stavoren, Classis Sneek;

784 „ „ „ te Andel, Classis Almkerk;

785 „ „ „ te Beverwijk, Classis Haarlem;

786 „ „ „ te Doesburg, Classis Zutphen;

787 „ „ „ te Dordrecht, Classis Dordrecht;

788 „ „ „ te Rotterdam, Classis Rotterdam;

789 „ „ „ te Utrecht, Classis Utrecht;

790 „ „ „ te Amsterdam, Classis Amsterdam.

Van de geïnstitueerde kerken hebben zich nog te wenden tot Hare Majesteit, de Koningin-Weduwe-Regentes, de kerken te Leekkerkerk, te Borselen, te Wieringen en te Voorst.

Namens Deputaten voornoemd, M. NOORDTJUIS, Secretaris.

Kampen, 4 Aug. '96.

Generale Synode te Middelburg.

Met 't oog op het hooge gewicht der te houden Synode, verzoeken de Kerken van Middelburg, dat a. s. Zondag, bij de godsdienst-oefeningen in de Gereformeerde kerken, de zegen Gods zal worden afgezegd over deze zoo hoogstbelangrijke vergadering.

De Kerken voornoemd, Middelburg, 3 Aug. 1896.

Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland.

(Agendum).

Nog is ingekomen: a. een schrijven van de Classis Woerden, instemming betuigend met het protest van de Geref. kerk van Oudshoorn inzake Grensregeling.

b. Een schrijven van Dr. J. C. Sikkel betreffende het geschrift over het Diaconaat. Tevens wordt op verzoek melding gemaakt, dat de afgevaardigde W. J. Kolker niet te Deemsvaart, maar te Deventer woonachtig is.

J. D. v. d. VELDEN.

Middelburg.

Buitenland.

Duitschland. Uit de broedergemeente.

De afwijkende belijdenis, die de directeur Paul Kolbing van het Seminarie voor opleiding van predikanten der broedergemeente te Gnadensfeld heeft geopenbaard, in zake de Heilige Schrift, heeft een bespreking in vele bladen uitgelokt. Het spreekt wel vanzelf, dat alle organen, die nog de Heilige Schrift als Gods Woord aanvaarden, het zeer betreuren, dat de man, die zulk een grooten invloed kan uitoefenen op de broedergemeenten, gemeene zaak heeft gemaakt met de Schriftbestrijders. Dat men dit in de broedergemeenten euveld duidt, bewijst, dat Kolbing in zijn opvattingen niet alleen staat. Daarom is het te betreuren, dat het orgaan der broedergemeente de Herrnhut de inasuatie oppert, dat zeker kerkelijk blad, dat zich de bestrijding van den directeur Kolbing tot plicht gesteld had, het er om te doen is, om de broedergemeente en hare zending in discredië te brengen. Dus houdt men het voor verdacht-making, wanneer men voor de Schrift opkomt.

Doeh de martelaar kon dit niet doen, daar deze toch niet kon geschonden worden dan op de verloofing van den Heere. Toen ging de bisschop voort met de voorlezing. Weer hield hij op en vroeg Marsh, of hij zich nog niet bedacht had. Hij antwoordde, dat hij even gaarne zou blijven leven als zij; maar dat, indien hij zijn Meester Jezus Christus verloofde, deze hem ook zou verloofden voor zijn hemelachen Vader. Daarop werd het vonnis tot 't einde toe gelezen en Marsh, als ketter veroordeeld, aan den wereldlijken rechter overgeleverd. Deze wierp hem in een donker gat, Northgate genaamd, waar hij tot aan zijn dood toe bleef.

Hier werd hij bevoerd van alle menselijke vertroosting. Zelfs zijne vrienden mochten hem niet bezoeken. Het gelukte het sommigen dezer hem te zien en te vragen hoe het hem ging, maar dit was ter sluis. Doch hoe ook geplaagd, de martelaar bleef goedsmoeds en verkeerde in den gebede tot den Heere.

Eindelijk werd hij naar de strafplaats gevoerd. Daar gekomen bood men hem nog eenmaal de vergiffenis der koning aan, als hij zijne belijdenis wilde verzoeken. Hij bekende echter, dat hij haar voor zoo deren prijs van zijne ziel niet kon koopen. Toen zij wendende tot het volk, vermaande hij het. Hierin werd hij verhinderd door den beul, die hem toeriep: „Georste, het is nu geen tijd om te prediken.“ De martelaar berustte in het verbod en ontkende zich. De dienaren bonden hem toen aan den paal. Het vuur werd ontstoken, de vlammen gingen op. Het duurde echter zeer lang eer hij stierf. Zijne laatste woorden waren: „Hemelache Vader, ontferm U mijner.“ De dag zijns doods was de 24e April 1555.

DE GAAY FONTAINE.

De Martelaren.

CCXVX.

GEORGE MARSH.

„Vrees niet voor degenen, die het lichaam dooden.“ Met dit woord heeft de trouwe hemelse Herder zijnen schapen den weg aangewezen, dien zij te houden hebben, wanneer geweld, vervolging en marteldood hen om der waarheid wil dreigen. Dien weg hield ook George Marsh. Deze man, geboren van Diane in het graafschap Lancaster, werd, na den dood zijner vrouw, door den Heiligen Geest aangevoerd, zich aan de Hoogeschool te Cambridge te bekwaamen tot den dienst des Woords. Na voltooiing der studies werd hij door de kerk van Langton, in Leicestershire, gelezen, als prediker geroepen. Hij vond er Laurence Saunders als rector, terwijl hij diens hulprediker werd. Van dezen Saunders en zijn marteldood hebben wij reeds gesproken. Hem volgde zijn medearbeider in den dood, toen de Roomsche dochter van Hendrik VIII den troon van Engeland beklommen had.

Marsh werd toen beschuldigd bij den graaf van Derby, eenen grooten vervolger van de geloovigen, en deze ontbood hem voor zijn raad. Toen hij daar stond vroeg hem de rechter, of hij niet een dergenen was, die het zaad van tweedracht onder het volk uitstrooide. „O neen,“ antwoordde de gevangene, „zoo een ben ik niet!“ „Maar wat geloofst gij dan?“ vroeg de graaf. Hierop beledigde de martelaar zijn geloot in den Drieënnigen God; ook was

de Heilige Schrift hem de eenige kenbron der waarheid. „Wat geloofst gij dan van het Avondmaal?“ vroeg een priester, die daarbij stond. Marsh antwoordde, dat alwie het Heilig Avondmaal waardiglijk ontvangt, naar de instelling van Christus, het vleesch en bloed van Christus eet en drinkt, met al de weldaden van Zijn dood en opstanding, tot zijne eeuwige gelukzaligheid, aangezien Christus overal is en ook tegenwoordig in zijn Sacrament. Toen de priester hierop vroeg, of hij dan aan de transsubstantiatie geloofde, antwoordde hij, dat hij niet meer kon zeggen dan wat hij gezegd had. De graaf was over dit antwoord zeer vertoorn en begon hem te dreigen. Daarop beproefde hij hem door schoone woorden van zijn geloof af te trekken.

Maar Marsh bleef onverzettelijk en werd hiervoor in eenen duisternen kerker geworpen, waar hij God dankte voor Zijne genade, die hem gesterkt had in de ure der verzoeking. Toen was zijn strijd nog niet ten einde. In de gevangenis werd hij door de priesters bezocht, en dan ontstonden gesprekken, waarin hij op allerlei wijze geplaagd werd. Zoo werd hem o.a. toegevoegd, dat al de aanhangers der hervorming geen voorspoed hadden, daar zij gedood en in de gevangenis geworpen werden. Steeds zijt gij lieken in gevaar voor uw leven, terwijl de aanhangers van de Roomsche kerk geluk hebben, waaruit blijkt, dat deze de ware kerk is. Doch Marsh liet zich door al deze dingen niet van zijn stuk brengen. „De Heilige Schrift heeft mij geleerd,“ zeide hij, „dat wij de dingen niet moeten beoordelen naar den voor- of den tegenspoed, dien zij aanbrengen, maar naar de betekenis, die zij hebben voor de eeuwigheid.“ Toen hem zijn verzoeker wees op zijn jeugd en zijne gaven, zijne moeder en zijne kinderen, die hij door zijne halstarrigheid verliezen zou, verzekerde hij, dat dit hem even dierbaar

was als anderen menschen, doch dat hij ze om Christus' wille kon verlaten.

Toen nu zijn rechter zag, dat Marsh, ondanks alle aanvallen, of liever juist daardoor standvastiger werd in de belijdenis van Christus, sloot die hem in het kasteel van Lancaster onder een hoop elieven op. Doch ook daar bleef hij niet verschoond van bezoeken van priesters, die hem trachten afvallig te maken.

Omstreeks dezen tijd kwam George Cotes, bisschop van Christus, te Lancaster, om den Roomschen eeredienst weer geheel te herstellen.

Bij dezen man werd onze George Marsh aangeklaagd, onder overlegging van zijne belijdenisschriften. Daar echter de kerkvorst niet lang daar kon blijven, nam hij den gevangene met zich mee naar Chester, wierp hem daar in een onreine gevangenis en sloot zijne voeten in ketenen. Eenigen tijd bleef de martelaar daar, toen hij voor den bisschop en zijnen raad geroepen werd, om ondervraagd te worden. Hier moest hij zich verantwoorden op zijne verklaring, dat de leer, in de dagen van Eduard VI geleerd, de zuivere en ware leer was. Marsh deed dit met een beroep op de Schrift, zoodat de bisschop niets tegen hem vermoedde. Hij riep hem slechts toe, dat hij vol ketterij was. De martelaar kwam hiertegen op en beweerde, dat hij geen ander gevoelen onthield, dan dat met Gods Woord en de wetten des lands overeen kwam.

Ten slotte haalde de bisschop een geschrift uit den zak en begon des martelaars doodvonnis voor te lezen. Toen hij op de helft ervan gekomen was, riep de kanselier: „Houd op, houd op; want indien gij verder leest, zou er geen kans meer zijn, om het vonnis te herroepen.“ Daarop vermaande hij Marsh de genade der koning aan te roepen.

Doeh de martelaar kon dit niet doen, daar deze toch niet kon geschonden worden dan op de verloofing van den Heere. Toen ging de bisschop voort met de voorlezing. Weer hield hij op en vroeg Marsh, of hij zich nog niet bedacht had. Hij antwoordde, dat hij even gaarne zou blijven leven als zij; maar dat, indien hij zijn Meester Jezus Christus verloofde, deze hem ook zou verloofden voor zijn hemelachen Vader. Daarop werd het vonnis tot 't einde toe gelezen en Marsh, als ketter veroordeeld, aan den wereldlijken rechter overgeleverd. Deze wierp hem in een donker gat, Northgate genaamd, waar hij tot aan zijn dood toe bleef.

Hier werd hij bevoerd van alle menselijke vertroosting. Zelfs zijne vrienden mochten hem niet bezoeken. Het gelukte het sommigen dezer hem te zien en te vragen hoe het hem ging, maar dit was ter sluis. Doch hoe ook geplaagd, de martelaar bleef goedsmoeds en verkeerde in den gebede tot den Heere.

DE GAAY FONTAINE.